27/11/2022

Η συμφωνία Βελιγραδίου -Πρίστινας στο «παρά πέντε» και η “ομηρεία” της Ορθόδοξης Εκκλησίας

/ Επικαιρότητα

Η νέα αντιπαράθεση ανάμεσα στην κυβέρνηση του Κοσόβου και τη Σερβία ήρθε να υπογραμμίσει μια ανοιχτή πληγή στα Βαλκάνια.

Μπορεί ένα θέμα όπως οι πινακίδες των αυτοκινήτων να είναι αιτία για μια ανάφλεξη μιας εστίας έντασης που παραμένει ενεργή εδώ και δεκαετίες;

Ναι, εάν μιλάμε για το Κοσυφοπέδιο. Και αυτό γιατί το Κόσοβο δεν ήταν μια ομόσπονδη δημοκρατία, αλλά μια αυτόνομη περιοχή εντός της Σερβίας.

- *Της Δέσποινας Σωτηρίου*

Αργά το βράδυ της περασμένη Τετάρτης σε μια ύστατη προσπάθεια και κυριολεκτικά στο παρά πέντε Βελιγράδι και Πρίστινα κατέληξαν αργά το βράδυ της Τετάρτης σε συμφωνία για τον τερματισμό της διαμάχης για τις πινακίδες κυκλοφορίας οχημάτων στο Κόσοβο, ύστερα από μία αποτυχημένη προσπάθεια διαμεσολάβησης τη Δευτέρα, που είχε δημιουργήσει έντονη ανησυχία στις Βρυξέλλες. Υπενθυμίζεται ότι το Κόσοβο είχε αποφασίσει να επιβάλει πρόστιμα σε περίπου 10.000 οδηγούς που ανήκουν στη σερβική μειονότητα, επειδή διατηρούσαν πινακίδες κυκλοφορίας που έχουν εκδοθεί από τη Σερβία πριν από το 1999, δημιουργώντας έντονες αντιδράσεις και οδηγώντας στην παραίτηση σχεδόν 600 αστυνομικών που ανήκουν στη σερβική μειονότητα, ως ένδειξη διαμαρτυρίας.

Πρόταση εξομάλυνσης

«Η Σερβία θα σταματήσει να εκδίδει πινακίδες για τις πόλεις του Κοσόβου και το Κόσοβο θα σταματήσει περαιτέρω ενέργειες που σχετίζονται με την επανεγγραφή οχημάτων», δήλωσε ο κ. Μπορέλ, σημειώνοντας ότι τις επόμενες ημέρες θα καλέσει τις δύο πλευρές να συζητήσουν μία ευρωπαϊκή πρόταση, που υποστηρίζεται από τη Γαλλία και τη Γερμανία, για την εξομάλυνση των σχέσεών τους.

Οι ανησυχίες της Ε.Ε., ωστόσο, παραμένουν.

Στη διαιρεμένη πόλη της Μιτρόβιτσα, σημείο ανάφλεξης μεταξύ των Σέρβων του Κοσσυφοπεδίου και των Αλβανών, εκατοντάδες Σέρβοι κατηγόρησαν την Πρίστινα ότι επιδιώκει να «γκετοποιήσει» τη σερβική μειονότητα. Κρατούσαν πλακάτ που έγραφαν «Θέλουμε Ειρήνη» και «Κούρτι, δεν θα σου δώσουμε τα παιδιά μας».

Περίπου 3.700 ειρηνευτικά στρατεύματα του ΝΑΤΟ εξακολουθούν να αναπτύσσονται στο Κοσσυφοπέδιο (δύναμη KFor) για να αποτραπεί οποιαδήποτε έξαρση στην πρώην σερβική επαρχία.
Το 2013, Κόσοβο και Σερβία είχαν δεσμευθεί να ξεκινήσουν έναν διάλογο υπό την αιγίδα της Ε.Ε. για την επίλυση των διμερών τους ζητημάτων, αλλά μέχρι στιγμής έχει σημειωθεί μικρή πρόοδος.

Η εκκλησία

Μέσα στο κλίμα αυτό ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η εις Επίσκοπον χειροτονία του Επισκόπου Νόβομπρντο κ. Ιλαρίωνα (Λουπούλοβις) που τελέστηκε προ ημερών στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Σάββα στο Βελιγράδι.

Στο Πολυαρχιερατικό συλλείτουργο προεξήρχε ο Πατριάρχης Σερβίας κ.κ. Πορφύριος συλλειτουργούντων Επισκόπων της εν Σερβία Εκκλησίας. Στην προσφώνησή του προς τον νέο Επίσκοπο του Πατριαρχείου Σερβίας ο Πατριάρχης κ.κ. Πορφύριος δεν παρέλειψε να αναφερθεί και στη διακονία του νέου Επισκόπου στο Κοσσυφοπέδιο όταν ήταν Αρχιμανδρίτης, εκεί που όπως χαρακτηριστικά ανέφερε έδειξε τα μεγάλα αποθέματα της εν Χριστώ αγάπης που έχει στην καρδιά

του.

“Αγαπητέ Επίσκοπε, έδειξες ότι ξέρεις να ταυτίζεσαι με τον Χριστό και με τον πλησίον σου. Πέρασες πάνω από τη μισή σου ζωή στο Κοσσυφοπέδιο, σταυρωμένος, βασανισμένος, αλλά και με το μήνυμα της νίκης της Αναστάσεως, της αλήθειας του Χριστού και της αγάπης Του. Δείξατε ότι μπορείτε να υποτάξετε την ελευθερία σας στα άκρα δυνατά όρια. Την ελευθερία που πραγματοποιείται εν Χριστώ μέσω της υπακοής στη ζωή μας. Η υπακοή που είχατε στην Εκκλησία σας έκανε να ταυτίζεστε με κάθε άτομο που συναντούσατε. Πρώτα απ’ όλα με τον λαό μας, αλλά και με άλλους λαούς, και με Αλβανούς ακόμα. Είχατε χώρο στην ψυχή και στην καρδιά σας για να δείτε τον Χριστό να σταυρώνεται και να ανασταίνεται σε όλους, γνωρίζοντας ότι η ταύτιση με τον Χριστό είναι ταύτιση με τη σωτηρία κάθε ανθρώπου”.

Βανδαλισμοί και κλοπές

Τη ίδια ώρα σοκ προκαλούν τα στοιχεία πρόσφατης έκθεσης του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη αναφορικά με τους βανδαλισμούς στην πολιτιστική κληρονομιά και τους θρησκευτικούς χώρους στο Κοσσυφοπέδιο.

Η έκθεση σημειώνει ότι από το 2014 έως το 2020, υπήρξαν συνολικά 135 περιστατικά επιθέσεων σε θρησκευτικούς και πολιτιστικούς χώριους. Το 57% από αυτά στόχευαν σε σερβικούς ορθόδοξους χώρους.

Την ίδια περίοδο, η έκθεση αναφέρει ότι σημειώθηκαν 86 περιστατικά βανδαλισμών σε θρησκευτικά κτίρια. 48 από αυτά είχαν στόχο θρησκευτικά κτίρια

της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Ο επικεφαλής της αποστολής του ΟΑΣΕ στο Κοσσυφοπέδιο, Μάικλ Ντάβενπορτ, είπε ότι η παρακολούθηση των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό και την πρόληψη πιθανών παραβιάσεων.

«Η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι κοινή ευθύνη και κρίσιμη για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των προσπαθειών μας για τη διατήρηση. Η συμμετοχή όλων των κοινοτήτων, μαζί με τους ενδιαφερόμενους θεσμούς, είναι απολύτως κρίσιμη για τη διασφάλιση της ιδιοκτησίας και της βιωσιμότητας των κοινών μας προσπαθειών», δήλωσε ο Davenport.

Η έκθεση αναφέρει ότι η υιοθέτηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Πολιτιστική Κληρονομιά 2017-2027 αποτελεί σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά.

Επί του παρόντος, η αστυνομία παρέχει ασφάλεια για 24 θρησκευτικούς χώρους στο Κοσσυφοπέδιο, ενώ η αποστολή του ΝΑΤΟ στο Κοσσυφοπέδιο, KFOR, φρουρεί το μεσαιωνικό μοναστήρι Ντέτσανι, έναν σημαντικό σερβικό ορθόδοξο θρησκευτικό χώρο στο δυτικό Κοσσυφοπέδιο.

Η Μονή Ντέτσανι

Το Βίσοκι Ντέτσανι, είναι ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της ΟΥΝΕΣΚΟ σε αυτό το μέρος των Βαλκανίων, του οποίου το Κόσοβο αμφισβητεί την κυριότητα και ο δήμαρχος της περιοχής αρνείται να συμμορφωθεί με τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

Το μοναστήρι Ντέτσανι του 14ου αιώνα εξακολουθεί να φυλάσσεται από νατοϊκές δυνάμεις και έχει εμπλακεί σε μια διαμάχη δεκαετιών με τις τοπικές αρχές για μία έκταση πάνω από 24 εκτάρια γης. Το 2016 το συνταγματικό δικαστήριο του Κοσσυφοπεδίου αποφάσισε ότι η γη ανήκε στο μοναστήρι, το οποίο χρησιμοποιεί το οικόπεδο για καλλιέργεια .

Ωστόσο, ο δήμαρχος της περιοχής κατέστησε σαφές ότι δεν θα σεβαστεί την απόφαση, παρά την πρόσφατη έκκληση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να τιμήσει την απόφαση. Ο δήμος θεωρείται προπύργιο του πρωθυπουργού του Κοσσυφοπεδίου πρώην μαχητή των ανταρτών, ο οποίος έχει υιοθετήσει σκληρή θέση εναντίον της Σερβίας.

«Η υπονόμευση της οριστικής και αμετάκλητης απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου του Κοσσυφοπεδίου για τη Μονή Decani και η παρέμβαση πολιτικών

σε δικαστικές αποφάσεις υπονομεύει σοβαρά το κράτος δικαίου και την τάξη στο Κοσσυφοπέδιο, επιδεινώνει τις θρησκευτικές ελευθερίες και την εμπιστοσύνη μεταξύ των κοινοτήτων», αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση μετά τον ισχυρισμό του Κοσοβάρου πρωθυπουργού ΑλμπίνΚούρτι, ο οποίος συνέδεσε για άλλη μια φορά την επιστροφή της γης του μοναστηριού στο Ντετσάνι με το καθεστώς Μιλόσεβιτς και τόνισε αυτά που θεωρεί ως προβλήματα που σχετίζονται με το μοναστήρι.

Η στάση της Ευρώπης

Επίσκεψη στην Ιερά Μονή Βίσοκι Ντέτσανι στο Κοσσυφοπέδιο πραγματοποίησε ο Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ράινερ Βίλαντ το Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου 2022. Ο κ. Βίλαντ συνοδευόμενος από τους συνεργάτες του έτυχε θερμής από τον Καθηγούμενο Αρχιμανδρίτη Σάββα Γιάνιτς, ο οποίος τον ξενάγησε στην ιστορική Ιερά Μονή.

Ελπίδες

Επίσης, στο περιθώριο της επίσκεψης ο Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενημερώθηκε για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το μοναστήρι, ενώ παράλληλα εκφράστηκε η ελπίδα για βελτίωση της τρέχουσας κατάστασης στο Κοσσυφοπέδιο.

Στο φλέγον ζήτημα της συνεχούς άρνησης των αρχών της Πρίστινα να συμμορφωθούν με την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου του Κοσσυφοπεδίου, που κατοχυρώνει μια έκταση δεκάδων εκταρίων γης στην ιδιοκτησία της Μονής ΒίσοκιΝτέτσανι, αναφέρθηκε τον περασμένο μήνα, ο Ειδικός Εντεταλμένος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Κοσσυφοπέδιο Τόμας Σουνιόγκ σε συνέντευξη του στον ιστότοπο “Albanian Post”.

Ο κ. Σουνιόγκ τόνισε ότι ήρθε η ώρα για τις αρχές της Πρίστινα να εφαρμόσουν την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου, υπενθυμίζοντας παράλληλα ότι έχουν περάσει περισσότερα από έξι χρόνια από την έκδοση της και σχεδόν δέκα χρόνια από την απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου.

«Πιστεύουμε ότι είναι καιρός οι αρχές του Κοσσυφοπεδίου να εφαρμόσουν άμεσα και πλήρως την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου αναφορικά με την έκταση του μοναστηριού ΒίσοκιΝτέτσανι», είπε ο κ. Σουνιόγκ.

Επίσης εκτίμησε ότι η εφαρμογή της απόφασης «θα επιδείκνυε τη δέσμευση της Πρίστινα στους κανόνες δικαίου -μια από τις κορυφαίες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα- και θα

συμβάλει στον αναγκαίο διάλογο μεταξύ των κοινοτήτων στο Κοσσυφοπέδιο».